

Quo vadis versenyjogi jogalkalmazás Európában?

– néhány gondolat egy frissen megjelent könyv kapcsán*

„Aki sokat markol, keveset fog” – tartja a népnyelv. Ez a közmondás azonban nem mondható el arról a Ioannis Kokkoris által szerkesztett, a közelmúltban angol nyelven a neves londoni kiadó, a Sweet and Maxwell gondozásában megjelent könyvről, mely Lisszabontól Helsinkiig közel másfélezer oldalon mutatja be az egyes európai uniós tagállamok – valamint az Európai Bizottság és az Európai Bíróság – legjellemzőbb versenyjogi döntéseit (versenykorlátozó megállapodások, erőfölénnyel való visszaélés, fúziók). Teszi ezt érdekesen, szemléletesen, az egyes döntésekhez kommentárokat fűzve.

Kérdés persze, hogy e vaskos könyv – azon túl, hogy az összehasonlító jogot kedvelők számára igazi csemegét jelent – mi célt szolgálhat a gyakorló versenyjogász számára? A könyv egyik létjogosultságát az a 2004. május 1-jén hatályba lépett reform adta, mely az uniós versenyjogi jogalkalmazást jelentős mértékben átformálva, fontos hatásköröket adott a tagállami versenyhatóságok kezébe. Az EU bővítésével egy időben életbe lépett uniós versenyjogi reformcsomag értelmében ugyanis a közösségi versenyjogi szabályok betartatására már nemcsak az Európai Bizottság (EB) jogosult, hanem a nemzeti versenyhatóságok (Magyarországon a Gazdasági Versenyhivatal) is. Ezenkívül európai uniós szinten – az Európai Bizottság döntésének megtámadása folytán – az Európai Bíróság és az Elsőfokú

Bíróság is alkalmazza a közösségi versenyjogot, sőt a tagállami bíróságok előtt is lehet hivatkozni az uniós versenyszabályokra.

A magyar vállalkozások szempontjából az uniós versenyjogi reform egyik legfontosabb rendelkezése, hogy a Gazdasági Versenyhivatal a közösségi jogot is köteles alkalmazni minden olyan esetben, ahol a versenykorlátozó megállapodás, valamint a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés a tagállamok közötti kereskedelmet érintheti. Így például, ha egy árrögzítő kartellmegállapodás több tagállam területére terjedt ki, akkor jelen van a tagállamok közötti kereskedelem érintettsége.

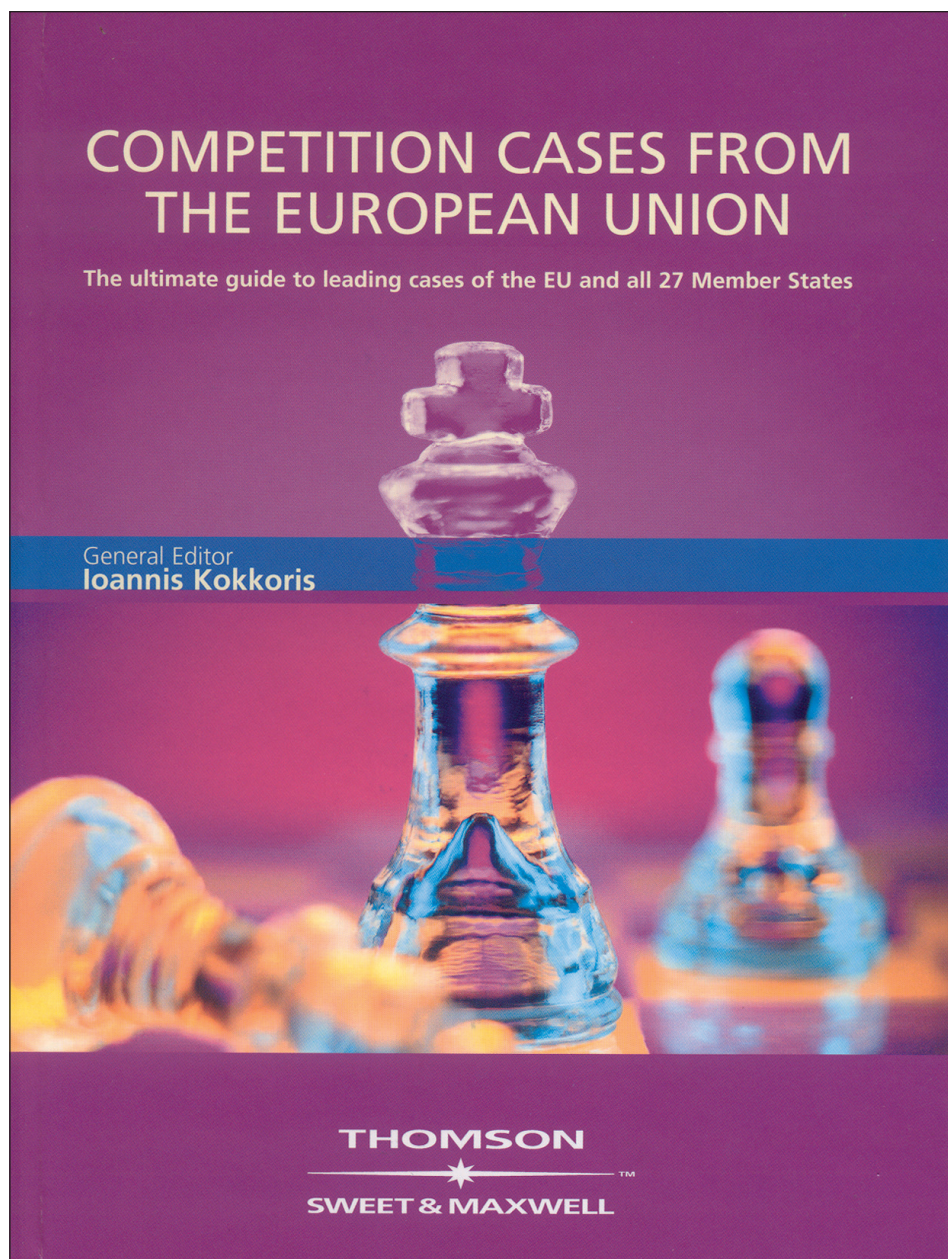
Jogosan merül fel kérdésként, hogy nem szenved-e csorbát a közösségi versenyjog egységes alkalmazásának követelménye azáltal, hogy azt immár 27 tagállami versenyhatóság alkalmazza? A Kokkoris által szerkesztett könyv ugyan vegyesen tartalmaz közösségi és nemzeti jogalapon párhuzamosan, valamint kizárólag nemzeti jog alapján indult ügyeket, azonban kiválóan illusztrálja, hogy lehetnek ugyan bizonyos hangsúlybeli eltérések a jogalkalmazásban, de a fő csapásirányt illetően a jogalkalmazás ugyanazon irányba mutat. Ez elengedhetetlen annak érdekében is, hogy uniós belső piacon a vállalkozások a közösségi versenyjogi jogalkalmazást illetően ne legyenek jogbizonytalanságban, s gazdasági tevékenységük során ugyanazon követelményekkel szembesüljenek például Dániában, mint Görögországban.

A fent említett reform Brüsszel eddigi legnagyobb uniós versenyjogi átalakítása volt. Az Európai Bizottságnak és a 25 tagállam versenyhatóságainak eredményes működése jelentős részben ugyanis azon múlik, hogy milyen magas szinten képesek összehangolni tevékenységüket például egy országhatárokon átívelő kartellmegállapodás felderítésében. A három éve életbe lépett uniós szabályok értelmében a tagállami versenyhatóságokból és az Európai Bizottságból álló Európai Versenyhálózat keretén belül ügyek átadására is sor kerülhet. Ennek az a jelentősége, hogy a konkrét esetben az a ver-

senyhivatal jár el, amely a leghatékonyabban képes véget vetni a versenyjogi szabályt sértő magatartásnak. Ennek érdekében az uniós jog lehetővé teszi, hogy a közösségi versenyjog alapján folytatott eljárásokban az Európai Versenyhálózatban részes versenyhivatalok és az Európai Bizottság egymással információkat cseréljenek ki és ezeket bizonyítékként használhassák fel a vállalat ellen indított eljárásban. A tagállamok közötti versenyjogi együttműködésnek valószínűleg ez a rendkívül gyors információáramlás az egyik leghatékonyabb eszköze: a számítógépes intranet hálózaton mindegyik versenyhatóság azonnal tudomást szerez arról, ha egy másik versenyhatóság a közösségi jog alapján valamilyen vizsgálati cselekményt kíván foganatosítani. Ezenkívül a versenyhatóságok szakértői véleményért vagy akár egy egyszerű tanácsért is bármikor az Európai Bizottsághoz, ill. egymáshoz fordulhatnak. Az elmúlt három év tapasztalatai alapján megállapítható, hogy az EU versenyjogi reformjának elképzelései beváltották a hozzájuk fűzött reményeket: a versenyhatóságok közötti együttműködés rendkívül összehangolt, s az ezidáig a nemzeti versenyhivatalok által indított kb. 1000 ügy önmagáért beszél. Ilyen mennyiségű jogsértés felderítésére ugyanis az Európai Bizottság – egyedül – biztos, hogy nem lett volna képes.

A kötet a fúziókontroll tárgykörébe tartozó ügyeket is ismerteti. A fúziók engedélyezése esetében elsősorban a tranzakcióban részes vállalkozások üzleti forgalmi adatainak nagyságától függ az, hogy az Európai Bizottság vagy a tagállami versenyhatóság jogosult-e elbírálni a beadott kérelmet. Az mindenesetre megjegyzendő, hogy ez az ügyelosztás – bizonyos feltételek fennállta esetén – rugalmas, ugyanis lehetőség van az ügy áttételére mind a két irányban. Ily' módon lehetséges, hogy egy fúziós kérelem, amelyet a küszöbszámok alapján egy vagy több tagállamnak kellene elbírálnia, mégis az Európai Bizottság hatáskörébe kerüljön, mert az hatással van a tagállamok közti kereskedelemre. Ugyanígy, egy európai

* KOKKORIS, Ioannis., "Competition Cases from the European Union. The ultimate guide to leading cases of the EU and all 27 Member States", Sweet and Maxwell, 2008.

bizottsági hatáskörbe tartozó ügy kerülhet egy (vagy több) tagállam elbírálása alá, ha megállapítható, hogy az összefonódás azzal fenyeget, hogy jelentősen befolyásolja a versenyt az adott tagállamon belüli elkülönült piacon.

A kötet magyar jogalkalmazásra vonatkozó részét Tóth Tihamér egyetemi docens, a Versenytanács elnöke írta. A versenykorlátozó megállapodásokat érintő részből természetesen nem maradhatott ki a fővárosi bíróság által is megerősített, milliárdos bírságokat kiszabó autópályakartell-ügy¹, a bíróságon hosszú éveken húzódó kávé-kartell ügy², az engedékenységi kérelemmel indult, a kapcsolóberen-

dezések piacát érintő ABB-ügy³, az összehangolt magatartásra példát szolgáltató mozi-kartell ügy⁴, valamint a British American Tobacco vertikális megállapodásai kapcsán indult eljárás⁵ sem. A könyvben tárgyalt erőfölényes ügyek talán legjelentősebbike a MÁV ellen kiszabott, egy millárd forintra rúgó versenyfelügyeleti bírság⁶, emellett ismertetésre kerül néhány, az energiaszektort érintő ügy⁷, valamint egy, a kábel szolgáltatási piacot érintő versenyhivatali eljárás.⁸ A fúziós eljárás-

sok közül az egyik ismertetés a GVH azon kevés ügyét tárgyalja, melyben a versenyhivatal megtagadta az engedély megadását.⁹ Egy másik, a könyvben szereplő ügyben a GVH kötelezettségek vállalásához kötötte a tranzakcióhoz való hozzájárulását. A lapkiadás piacát érintő, a könyvben részletesen elemzett eljárás pedig kiváló példával szolgál a mélyreható piackutatás elvégzésének fontosságára a fúziók portfólió hatásaival kapcsolatban.¹⁰

A kötetben az egyes „országjelentések” – ugyanazt a sémát követve – három részre bonthatóak: versenykorlátozó megállapodások tilalmába ütköző magatartások; erőfölénnyel való visszaélés tilalmát sértő magatartások; valamint a fúziókontroll tárgykörébe tartozó ügyek. Az ügyek – esetsorontonként kb. 8-10 – lényegét a szerzők röviden összefoglalják, majd minden egyes döntéshez magyarázatot fűznek. Az egyes ügýtípusok ismertetését a vonatkozó nemzeti törvényi rendelkezések angol nyelvű fordítása előzi meg.

A kötet használóit egy rendkívül részletes kulcsszó-index segíti az eligazodásban, mely hasznos iránytűként szolgál az esetjog erdejében való tájékozódásban, s a műnek kézikönyvként való hatékony használatát teszi lehetővé. Ugyanakkor egyes országok esetében szerepel, másoknál azonban hiányzik egy olyan áttekintő bibliográfia, mely tartalmazza az adott nemzeti versenyjog legfontosabb kommentárjait és tankönyveit. Ez hasznos eszköze lehet annak a gyakorló vagy elméleti jogásznak, akinek az egyes tagállami joggyakorlathoz további támpontokra van szüksége munkájában.

Az mindenképpen elmondható a kötetről, hogy jelenleg ez az egyetlen átfogó, a tagállami és közösségi versenyjogi gyakorlatot ilyen részletességgel bemutató mű. A nemzeti versenyhatósági és bírósági ügyek, valamint az azokhoz kapcsolódó magyarázatok bepillantást engednek olyan jellegzetes és az adott ország joggyakorlata szempontjából fontosnak ítélt ügyekbe, melyek egyébként elkerülnék a versenyjogász figyelmét. A kötet azonban nemcsak jogászok, hanem közgazdászok számára is ötletet, inspirációt adnak, s támpontul szolgálnak a versenyjogi jogalkalmazás mélyebb megértéséhez is.

BASSOLA BÁLINT

³ Vj-102/2004 (ABB és trs.)

⁴ Vj-70/2002 (Budapest Film és trs.)

⁵ Vj-94/2005 (British American Tobacco és trs.)

⁶ Vj-22/2005 (Magyar Államvasutak Zrt.)

⁷ Vj-116/2005 (TIGÁZ); Vj-156/2005 (E.ON); Vj-176/2001 (DÉMÁSZ)

⁸ Vj-93/2003 (Balatonfüred Kábelszat Kft.)

¹ Vj-27/2002 (Strabag és trs.)

² Vj-185/1994 (Sara Lee és trs.)

⁹ Vj-212/1999 (MATÁV KábelTV)

¹⁰ Vj-59/2003 (Tabora, Ringier)